ಮುನ್ನುಡಿ

ಈ ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕವು ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ವಾಗ್ಭೂಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಇಸೋಪನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಎಲ್ಲ ದೇಶದವರೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನ ಜೀವನಚರಿತ್ರವು ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಅವರ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯು ತುಸುಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ತೃಪ್ತವಾದರೆ ಲೇಖಕನು, ತನ್ನ ಶ್ರಮವು ಸಫಲವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುವನು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮ್ಯಾನೇಜರ ಮಿ. ಮಾ. ಕೃ. ಜೋಶಿ ಇವರು ಒಂದೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಧಾರವಾಡ,
ತಾ॥ ೧ನೇ ಅಗಸ್ಟ ೧೯೨೯.

ಓರ್ವ ಕನ್ನಡಿಗ.

ಲೇಖಕ: ಆ. ನಾ. ಅಮ್ಮಿನಭಾವಿ

ಇಸೋಪನ ಚರಿತ್ರ

ನೈತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಅನೇಕ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣಗಳಿಂದ ನೀತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು. "ನೀತಿಯುದಾಹೃತಿ ಮುಖದಿಂದಾ ತರುಣರ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುಂ" ಎಂದು ಕವಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕಾಲಿದಾಸನ ಉಕ್ತಿಯುಂಟು; ಅತಿಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಋಷಿಗಳು ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಗೂಢವಾದ ಹಲಕೆಲವು ತತ್ವಗಳನ್ನೂ ಉದಾತ್ತವಾದ ನೀತಿಯ ತತ್ವಗಳನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಕಥೆಗಳಿಂದ ಪರರ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುವಂತೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮನೆಂಬ ಮಹಾಪಂಡಿತನು ರಾಜಪುತ್ರರಿಗೆ ರಾಜನೀತಿಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಗೆ, ಇಲಿ, ಪಾರಿವಾಳ, ಸಿಂಹ, ನರಿ, ಎತ್ತು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪಂಚತಂತ್ರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದೇ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲಕ್ಕೆ ಗ್ರೀಸದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಇಸೋಪನೆಂಬ ನೀತಿಜ್ಞನು ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮನಂತೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉದಾತ್ತವಾದ ನೀತಿಯ ತತ್ವಗಳನ್ನೂ ವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಬೋಧಿಸಿರುವನು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಕಥೆಗಳು ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ಒಳ್ಳೇ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಈತನ ನೀತಿಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾರೆ. ಲೇಖಕರಿಗೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕಾರರಿಗೂ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಈತನ ಕಥೆಗಳು ಸಮಯೋಚಿತ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಸಾರಾಂಶ ಆಬಾಲವೃದ್ಧರಿಗೆ ಇಸೋಪನ ನೀತಿಯ ಕಥೆಗಳು ಮನೋರಂಜನಕರವಾಗಿಯೂ, ಬೋಧಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಇರುವವಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ನೀತಿಯ ತತ್ವವು ಒಳ್ಳೇ ಮನನ ಮಾಡುವಂತಹದಿರುವದು. ಇಸೋಪನು ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವನು; ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಿಂಹನ ಧೈರ್ಯ, ಪೌರುಷ, ನರಿಯ ಜಾಣತನ, ತೋಳನ ಕ್ರೂರತನ, ಕತ್ತೆಯ ಸಹನಶೀಲತೆ, ಹೋರಿಯ ಬಲ, ಕುರಿ ಆಡು ಕಪ್ಪೆಗಳ ಬಲಹೀನತೆ, ತಿಳಿಗೇಡಿತನ ಈ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಆಯಾಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ

ರುವವು. ಅದರಿಂದ ಆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದುವವರ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ನೀತಿಯು ಸಹಜವಾಗಿ ಬರುವದು. ಇಂಥ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಇಸೋಪನು ಯಾರು? ಅವನು ಎಲ್ಲಿ, ಎಂದು ಹುಟ್ಟಿದನು? ಇಂಥ ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕಾರಣಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದವು? ಇತ್ಯಾದಿ ಅವನ ಚರಿತ್ರದೊಳಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಹು ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವವು. ಯಾಕಂದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಇಂಥ ಮಹಾತ್ಮರ ಚರಿತ್ರವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇದ್ದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಇಂಥ ಮಹಾತ್ಮನ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ನನಗೆ ದೊರೆತ ಹಲಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರ ಸಲುವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವೆನು.

ಇಸೋಪನು ಎಂದು ಹುಟ್ಟಿದನೆಂಬದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕ್ರಿಸ್ತನು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕಿಂತ ಸುಮಾರು ೬೨೦ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇವನು ಗ್ರೀಸದೇಶದಲ್ಲಿ ಫ್ರೀಜಿಯಾ ಪ್ರಾಂತದ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಕಾಟೇಯುಮ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು:—ಈತನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಬ್ಬರೂ ಗುಲಾಮರಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಈತನು ಹುಟ್ಟಾ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಸುಧಾರಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಗುಲಾಮರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದೂ ಅವರನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೂ, ದನಕರುಗಳಂತೆ ಅವರನ್ನು ಪರರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವದೂ ಸರ್ವಮಾನ್ಯವಾದ ನಡಾವಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಾಕ್ರೇತೀಸನಂಥ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಕೂಡ "ಗುಲಾಮರಾಗಿರುವದು" ದೇವರು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಸ್ಥಿತಿಯೆಂತಲೂ, ಕೆಲವು ಜನರು ಯಾವಾಗಲೂ ಗುಲಾಮರಾಗಿಯೇ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕೆಂತಲೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಸೋಪನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಒಡೆಯನೇ ಇಸೋಪನಿಗೂ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದನು.

ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲಕ್ಕೆ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಡುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯವು ಕಡಿಮೆ; ಹಲಕೆಲವರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಅವರು ಮೃತಪಟ್ಟ ಬಹುಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಗೊತ್ತಾದಷ್ಟು ಬರೆದಿರುವರು; ಆದರೆ ಇಸೋಪನು ಸ್ವತಃ ಗುಲಾಮನು; ಇವನ ತಾಯಿತಂದೆ

ಗಳು ಗುಲಾಮರು; ಈತನ ಬಾಲ್ಯದ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು ? ಮುಂದೆ ಇವನು ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದಾಗಿನ ಒಂದೆರಡು ಸಂಗತಿಗಳು ಗೊತ್ತಾಗಿರುವವು.

ಇಸಾಪನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ಕುರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೆದರಿಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಹುಡುಗರೂ ಹೆಂಗಸರಂತೂ ಅವನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಹೆದರಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಸೋಪನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಕುರೂಪಿಯಾದ ಮುಖಮುದ್ರೆಯು ತನ್ನ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳಬಾರದೆಂದು ಅವನ ಒಡೆಯನು ಅವನನ್ನು ತನ್ನದೊಂದು ದೂರದ ಹೊಲವನ್ನು ಕಾಯಲಿಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿದನು. ಇಸೋಪನು ಹೊಲವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಹೊಲದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಒಡೆಯನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು; ಕೂಡಲೆ ಹೊಲವನ್ನು ಮಾಡುವ ರೈತನು ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ, ಒಳ್ಳೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಕೆಲವು ಅಂಜೀರುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ಒಡೆಯನು ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಂದ ಆಳಿನ ಹತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು, "ನಾನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬರುವ ತನಕ ಈ ಹಣ್ಣುಗಳು ನಿನ್ನ ಹತ್ತರ ಇರಲಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಒಡೆಯನು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಆ ಅಂಜೀರುಗಳ ರೂಪವನ್ನೂ ಬಣ್ಣವನ್ನೂ ಕಂಡು ಆ ಆಳಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಜುಳು ಜುಳು ನೀರು ಬಿಟ್ಟವು; ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ, ಆ ಎಲ್ಲ ಅಂಜೀರುಗಳನ್ನು ತಿಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಅಂಜೀರು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ—ಒಡೆಯನು ಬಂದು ಅಂಜೀರುಗಳನ್ನು ಕೊಡೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಏನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿ, ಎಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವು ಹುಟ್ಟಿತು., ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನದೊಂದು ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಳ್ಳದಾರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವನು. ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸುಳ್ಳು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವನು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಆಳುಮಗನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಯಾರ ಮೇಲಾದರೂ ಹಾಕಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು ಕರ್ಮಧರ್ಮಸಂಯೋಗದಿಂದ ಇಸೋಪನು ತನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮುಜುರೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ

ಆ ಮೋಸಗಾರನಾದ ಆಳುಮಗನು "ಈ ಸಂಧಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವದು." ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಈ ಗುಲಾಮನು ನಾವು ಬೇಡ ಬೇಡೆನ್ನುತ್ತಿರಲು, ಎಲ್ಲ ಅಂಜೀರುಗಳನ್ನು ತಿಂದುಬಿಟ್ಟನೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟರಾಯಿತೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಒಡೆಯನು ಬಂದಕೂಡಲೆ ಅದರಂತೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಒಡೆಯನು ಇಸೋಪನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ, ಅವನಿಗೆ ಕಠಿಣವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಇಸೋಪನು ಕೆಲವು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡು ಆ ಬಳಿಕ ಒಡೆಯನ ಕಾಲಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು,— ಒಡೆಯರೆ, ನನ್ನಿಂದ ಈ ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಮಗೆ ಕಂಡುಬಂದರೆ, ನನಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು; ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನನಗೆ ಅರ್ಧ ತಾಸು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿರಪರಾಧಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸದಿದ್ದರೆ, ಇಮ್ಮಡಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಆನಂದದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಇಸಾಪನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಡೆಯನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದಯೆಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಇಸೋಪನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅರ್ಧತಾಸಿನ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಬಳಿಕ ಇಸೋಪನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗಿಂಡಿಯು ತುಂಬ ಬಿಸಿನೀರು ತಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೆರೆ ಉಪ್ಪು ಚಲ್ಲಿ ಆ ನೀರನ್ನು ಗಟ ಗಟ ಕುಡಿದು ಬಿಟ್ಟನು. ಕೆಲಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಗಂಟಲದಲ್ಲಿ ಬೊಟ್ಟು ಹಾಕಿ ಕಾರಿಕೊಂಡನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಂಜೀರಿನ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂಶವಾದರೂ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಈತನು ನಿರಪರಾಧಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಒಡೆಯನಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ತಪ್ಪು ಆಳು ಮಗನದೇ ಇರುವದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಆಗ ಒಡೆಯನು ಆಳುಮಗನಿಗೆ ಇಸೋಪನು ಮಾಡಿದಂತೆ ನೀನೂ ಮಾಡಿತೋರಿಸೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಆಗ ಉಪಾಯಗಾಣದೆ ಆ ಕಳ್ಳನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಇಸೋಪನ ಈ ಸಮಯ ಸೂಚಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಒಡೆಯನಿಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಅವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆದರವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಕುರೂಪತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಅವನು ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಬೇಡಾಗಿದ್ದನು; ಈಗ ಇಸೋಪನು ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇರ

ಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅನಿಸಹತ್ತಿತು. ಕೂಡಲೆ ಒಡೆಯನು ಇಸಾಪನನ್ನು ಹೊಲ
ಕಾಯುವ ಕೆಲಸದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಇರಬೇಕೆಂದು
ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ಆ ಒಡೆಯನು ಇಸೋಪನನ್ನು
ಒಬ್ಬ ಗುಲಾಮರ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾರಬೇಕಾಯಿತು.
ಇಸೋಪನು ಸ್ವತಃ ಕುರೂಪಿಯೂ ಅಶಕ್ತನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಆ ವ್ಯಾಪಾ
ರಸ್ಥನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಈ ಗುಲಾಮರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ
ಒಂದು ಊರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಊರಿಗೆ ದಿನಾಲು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.
ಇಸೋಪನನ್ನು ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ತನಗೇನೂ ಲಾಭವಾಗಲಿಲ್ಲೆಂದು ಆ ವ್ಯಾಪಾರ
ಸ್ಥನ ಮನಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು.

ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನ ಇತರ ಗುಲಾಮರಂತೆಯೇ ಇಸೋಪನಾದರೂ ಒಂದು
ಗಂಟನ್ನು ಹೊರಬೇಕಾಯಿತು. ಬೇರೆ ಗುಲಾಮರು, ಒಳ್ಳೇ ಧೂರ್ತರಾಗಿದ್ದರು;
ಅವರು ಇಸೋಪನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಮೊದಲೇ ಹಗುರಾಗಿರುವ ಗಂಟುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಹತ್ತಿದರು; ಆದರೆ ಚಾಣಾ
ಕ್ಷನಾದ ಇಸೋಪನು ಅವರಿಗಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಗಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ
ದಾದ ಒಂದು ಗಂಟನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಭೋಜನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಗಂಟನ್ನು— ಎತ್ತಿ
ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಉಳಿದ ಗುಲಾಮರು ಅವ
ನಿಗೆ ಚೇಷ್ಟೆಮಾಡಿ ನಕ್ಕರು; ಇಸೋಪನು ಒಂದು ಚಕಾರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಸಹ
ಮಾತಾಡದ, ತನ್ನ ಗಂಟು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮುಂದ ನಡೆ
ದನು. ಅವನ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಭೋಜನಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿದ್ದದರಿಂದ ದಿನಾಲು ಅದರೊಳ
ಗಿನ ಕೆಲವು ಭಾಗವು ತೀರುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ ಅದು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಕಡಿಮೆ
ಯಾಗುತ್ತ ಕಡೆಯ ದಿವಸ ಅವನ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದವರ
ಗಂಟುಗಳೆಲ್ಲ ಮೊದಲಿದ್ದಷ್ಟೇ ಕಡೆತನಕ ಇದ್ದವು. ಆಗ ಉಳಿದ ಗುಲಾಮ
ರೆಲ್ಲರೂ ಇಸಾಪನ ಧೂರ್ತತನವನ್ನೂ ಸಮಯಸೂಚಕತೆಯನ್ನೂ ಕಂಡು ಬೆರ
ಗಾದರು; ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಆ ಭೋಜನಸಾಮಗ್ರಿಯ ಗಂಟು ನಮಗೆ ತಮಗೆಂದು
ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೆ ಬಡದಾಡಹತ್ತಿದರು, ಆದರೆ ಆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನು ಆ ಗಂಟನ್ನು
ಯಾವಾಗಲೂ ಇಸೋಪನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನು ತನ್ನ ಗುಲಾಮರಲ್ಲಿ
ಇಬ್ಬರು ಮೂವರನ್ನು ಮಾರಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಇಬ್ಬರು ಒಳ್ಳೇ ಧಷ್ಟ

ಪುಷ್ಟರಾದ ಗುಲಾಮರನ್ನೂ ಮೂರನೆಯವನಾದ ಈ ಇಸೋಪನನ್ನೂ ಮಾರ ಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಇಸೋಪನು ಅಶಕ್ತನೂ ಕುರೂಪಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂದು ಆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ವಾಗಿ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈತನ ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಈತನಿಂದ ಅವರ ಶಾರೀರಕ ದಾರ್ಢ್ಯವು ಒಡೆದು ಕಾಣುವದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಇಸೋಪನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಝಾಂಥ ಸನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯು ಗುಲಾಮರನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗುಲಾಮರನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಈ ಮೂವರು ಗುಲಾಮರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಇಸೋ ಪನಿಗಿಂತ ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರು ಗುಲಾಮರು, ಒಳ್ಳೇ ಧಷ್ಟಪುಷ್ಟರಿದ್ದದರಿಂದ ಅವರೊ ಳಗಿನವನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ–ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು, ಎಲಾ, ನೀವು, ಏನೇನು ಕೆಲಸಮಾಡಬಲ್ಲಿರಿ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರು–ನಾವು ಎಲ್ಲಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು. ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಬಳಿಕ ಝಾಂಥಸನು ಕೇವಲ ವಿನೋದದಿಂದ ಇಸೋಪನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ– ಎಲಾ, ನಿನಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದೋ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಸೋಪನು ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ–ಒಡೆಯರೆ, ನನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರು ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವು ಉಳಿ ಯುವದು ? ಆದರೂ ತಾವು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಒಳ್ಳೇ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡುವೆನು. ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಕೊಂಡಿರೆಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರನ್ನು ಬೆದರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ಹುಡುಕುವ ಕಾರ ಣವು ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನಂತೂ ನಾನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುವೆನು. ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು.

ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಝಾಂಥಸನು ಒಳ್ಳೇ ಗುಣಗ್ರಾಹಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಇಸೋ ಪನು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವನು ತನ್ನ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ–" ಈ ಗುಲಾಮನು ಒಳ್ಳೇ ಚತುರನಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವದು, ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಈತನನ್ನೇ ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈತನು ಕುರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದರೇನಾಯಿತು ? ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಹುಡು ಗರಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿನೋದವೇ ಆಗಬಹುದು. " ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಇಸೋಪನನ್ನೇ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡನು.

ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಮೊದಲು ಇಸೋಪನಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಕೂಡ ಹೇಳಿ ತಾನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ, ತನ್ನ ಹೆಂಡರುಮಕ್ಕಳಿಗೂ, ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ದಾಸದಾಸೀ ಜನರಿಗೂ ಕರೆದು,-ಇಂದು ನಾನು ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ಗುಲಾಮನನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಲವಲವಿಕೆಯು ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಆ ಅಪೂರ್ವ ಗುಲಾಮನನ್ನು ಯಾವಾಗ ನೋಡೇವೆಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಆತುರತೆಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇಸೋಪನು ಒಳಗೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಎದ್ದ ಗೊಂದಲವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಳವಲ್ಲ. ಹುಡುಗರಂತು ಹೆದರಿ ಚೀರುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಹೋದರು. ದಾಸಿಯು-" ಇದೇನೇ ನೆಮ್ಮವ್ವಾ ಚಂಡಾಳಿ, ಎಲ್ಲಿ ಕೂತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ, ಇದರ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಿರಿ, ಅಂಜಿಕೆ ಬರುವದು " ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಝಾಂಥಸನ ಹೆಂಡತಿಯಂತೂ ಮೊದಲೇ ಒದರಬಡಕ ಸ್ವಭಾವದವಳು; ಈಗ ಅವಳು ಇಸೋಪನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅವನ ಮೇಲೆಯೂ, ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮೇಲೆಯೂ ಬಯ್ಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದಳು. ಮುಂದೆ ತುಸು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಚಾತುರ್ಯದ ಮಾತುಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಝಾಂಥಸನು ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಸಹತ್ತಿದನು. ಬರಬರುತ್ತ ಅವನು ಉಳಿದ ಜನರ ಆದರಕ್ಕೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಪಾತ್ರವಾದನು.

ಇಸೋಪನು ಝಾಂಥಸನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅವನ ಚಾತುರ್ಯವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವಂಥ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ವರ್ತಿಸಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವೆವು.

ಒಂದು ದಿವಸ ಝಾಂಥಸನು ತನ್ನ ತೋಟವಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ತೋಟಿಗನು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು,-ಸ್ವಾಮಿ, ಯಾವ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನಾನು ಒಳ್ಳೇ ಲಕ್ಷಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೆಳಿಸುವೆನೋ ಆ ಗಿಡಗಳು ಅಷ್ಟು ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ನಾನು ನೀರು ಸಹ ಹಣಿಸುವದಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅವುಗಳ ಜೋಪಾನ ಮಾಡುವದಂತು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ಆ ಗಿಡಗಳು ಒಳ್ಳೇ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಝಾಂಥಸನಿಗೆ ಅದರ ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರವು ಸೂಚಿಸಲಿಲ್ಲಾದ ಕಾರಣ ಅವನು

ಇಸೋಪನ ಸಮಯಸೂಚಕತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಸಾಪನು ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ–ಒಡೆಯರೆ, ಭೂಮಿಯಾದರು ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಳೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಗೋಪನವನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡುವಳು, ಆದರೆ ಪರರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರೆ ಅವಳು ಅವರನ್ನು ಸವತಿಯ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನೋಡುವಳೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು ? ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲದ ಪ್ರೇಮವು ಅವಳಿಗಾವರೂ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು ?

ಒಮ್ಮೆ ಝಾಂಥಸನಿಗೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಜಗಳವಾಯಿತು; ಅದರಿಂದ ಝಾಂಥಸನ ಹೆಂಡತಿಯು ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಕೂಡ ಮಾತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು; ಆಗ ಝಾಂಥಸನ ಮನಸಿಗೆ ಬಹಳ ವಿಷಾದವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಮನಸು ಪುನಃ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸರಳವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಅವನು ಇಸೋಪನನ್ನು ಕರೆದು ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಇದಕ್ಕೇನಾದರೂ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಸೋಪನು–"ಒಡೆಯರೆ, ಇದಕ್ಕೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಚಿಂತೆ ಮಾಡುವಿರಿ ? ನೀವು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು–'ಇಸೋಪಾ, ನಿಜವಾಗಿ ನನ್ನ ಹಿತಬಯಸುವಂಥ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಬಾ, ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿರಿ. ಆ ಬಳಿಕ ನಾನು ಏನು ಮಾಡುವೆನೋ ನೋಡಿರಿ. ಇದರಿಂದ ಇಷ್ಟಕಾರ್ಯವು ಸಹಜವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮರುದಿವಸ ಝಾಂಥಸನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಮೊದಲು ಗೊತ್ತಾದ ಮೇರೆಗೆ ಇಸೋಪನನ್ನು ಕರೆದು ಆ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಇಸೋಪನು ಒಬ್ಬ ಕುರುಬನು ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕಾಯುವದಕ್ಕೆ ಸಾಕಿದ ಒಂದು ನಾಯಿಯನ್ನು ತಂದು ಝಾಂಥಸನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಝಾಂಥಸನ ಹೆಂಡತಿಯು, ಒಳ್ಳೇ ಸಂತಾಪಗೊಂಡು,— ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿ, ಕಾಲು ಅಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ, ದುಷ್ಟಾ, ನೀಚಾ. ಚಾಂಡಾಲಾ ಇವರ ನಿಜವಾದ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವಂಥ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಮಿತ್ರರೆಂದರೆ ಈ ನಾಯಿಯೆ? ನಾನು ಇವರ ಹಿತಚಿಂತಕಳಲ್ಲವೆ ? ಎಂದು ಒದರುತ್ತ ಬಂದಳು. ಇಸೋಪನು ಶಾಂತಮನಸಿನಿಂದ—ಸೈ, ಸೈ, ಅವ್ವನವರೇ, ನಿಜವಾದ ಹಿತಚಿಂತಕರಿದ್ದರೆ ಇಂಥ

ವರೇ ಇರಬೇಕು, ನೋಡಿರಿ. ನಿಜವಾಗಿ ಗಂಡನ ಹಿತ ಬಯಸುವವರು ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಮಾತಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಎಂಟೆಂಟು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಮಾತು ಬಿಟ್ಟು ಕೂಡ್ರುವರೆ? ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು. ಆದರಿಂದ ಝಾಂಥಸನ ಹೆಂಡತಿಯು ತಪ್ಪು ಅವಳಿಗೆ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಎಂದೂ ಅವಳು ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಲಿಲ್ಲ; ಹಾಗು ಮಾತು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಝಾಂಥಸನು ತನ್ನ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಊಟಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಜಿನಸುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡೆಂದು ಇಸೋಪನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಊಟಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಯಾವತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಬಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು; ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳು ನಾಲಿಗೆಯವೇ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಝಾಂಥಸನು ಇಸೋಪನಿಗೆ ಹೀಗೇಕೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಿದನು. ಅವಕ್ಕೆ ಇಸೋಪನು— ಒಡೆಯರೆ, ನಾಲಿಗೆಯಷ್ಟು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ವಸ್ತುವು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಈ ನಾಲಿಗೆಯು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಮಾಧುರ್ಯದಿಂದ ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವದೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಯಾರು ಸಮರ್ಥರಾಗುವರು? ಈ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಒಳ್ಳೇ ಕೆಡಕು, ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಲಿಕ್ಕಾದರೂ ನಾಲಿಗೆಯೇ ಬೇಕಾಗುವದು. ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಂತಹದು, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹಾಗು ಸಜ್ಜನರ ಗುಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಂತಹದೂ ನಾಲಿಗೆಯೇ. ಸಾರಾಂಶ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ ನಾಲಿಗೆಯು. ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಊಟವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇಸೋಪನ ಸಮಯೋಚಿತವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೌತುಕಬಟ್ಟರು.

ಮರುದಿವಸ ಝಾಂಥಸನು ಪುನಃ ಇಸೋಪನನ್ನೇ ಕರೆದು ಇಸೋಪಾ ಈ ಹೊತ್ತು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೀಳುತರದ ಒಡವೆಯಿಂದ ಊಟದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇಸಾಪನು ಪುನಃ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಾಲಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಮಾಡಿದನು. ಒಡೆಯನು ನೋಡಿ— "ಎಲಾ ಇದೇನು? ಪುನಃ ನಿನ್ನಿನಂತೆಯೇ ಮಾಡಿರುವೆಯಲ್ಲ! ಹೀಗೇಕೆ ಮಾಡಿದೆ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಲು ಇಸೋಪನು— ಒಡೆಯರೆ? ಎಲ್ಲಒಡವೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲಿಗೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಕೀಳತರದ್ದು;

ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಜಗಳ, ಬಡಿದಾಟ, ಕೊಲೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಈ ನಾಲಿಗೆಯು ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದಷ್ಟು ಕೊಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಹಚ್ಚಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಈ ನಾಲಿಗೆಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದ್ದಷ್ಟೇ ಕನಿಷ್ಠವೂ ಆಗಿರುವದು; ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಧಮವೂ ಆಗಿರುವದು;" ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ. ಝಾಂಥಸನು, ಒಂದು ಮೇಜವಾನಿಯ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು; ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ತಕ್ಕಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮದ್ಯಪ್ರಾಶನಮಾಡಿ ಸ್ಮೃತಿತಪ್ಪಿದಾಗ 'ನಾನು ಸಮುದ್ರವನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಡಿದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ನನ್ನ ಮನೆಮಾರುಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತೇನೆ." ಎಂದುಅಡಿಜಿದ್ದು ಕಟ್ಟಿದನು. ನೆರೆದ ಜನರೆಲ್ಲರು "ಇದೇನು ಹೀಗೇಕೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾನೆ."ಎಂದನ್ನಹತ್ತಿದರು. ಆದರೂ ಅವನು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಒದರಿ, ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಆತ್ಮಪೌರುಷದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೊಚ್ಚಹತ್ತಿದನು. ಎಷ್ಟು ಮಾತಾಡಿದರೂ ನೆರೆದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಎದ್ದುನಿಂತು ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲೊಲ್ಲರು; ಇವನ್ನು ಕಂಡು ಅವನು ಇವರು ಹೇಡಿಗಳು, ಅಂಜುಬುರುಕರು ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಜರಿದು ಮಾತಾಡಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನು ಎದ್ದುನಿಂತು, ಅವನಂತೆ ತಾನೂ ಜಿದ್ದು ಕಟ್ಟಿ "ನೀನು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕುಡಿದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ; ನೀನುಆಡಿದಂತೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಉಭಯತರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಬಳಿಕ ಜಿದ್ದು ಕಟ್ಟಿದ ಮಾತಿನ ಪ್ರತೀತಿಯನ್ನು ಮರುದಿವಸ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ರಾತ್ರಿ ಬೆಳತನಕ ಝಾಂಥಸ ಸಾಹೇಬರು ನಿದ್ರೆಮಾಡಿ ಏಳಲು ತಲೆಯೊಳಗಿನ ಮದ್ಯಪ್ರಾಶನದ ಗುಂಗು ಇಳಿದದ್ದರಿಂದ ಮುನ್ನಾದಿವಸ ಮಾಡಿದ ಪಣದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು! ಈ ಜಿದ್ದಿನೊಳಗಿಂದ ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಝಾಂಥಸನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಸಂತಾಪದಿಂದ ತನ್ನ ದೈವವನ್ನು ಹಳಿದುಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದಳು. ಆದರೆ ಇಸೋಪನು– "ಒಡೆಯರೆ, ಯಾಕೆ ಚಿಂತೆಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಧೈರ್ಯ ತಾಳಿರಿ, ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ." ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಗೊತ್ತು

ಮೂಡಿದ ವೇಳೆಗೆ ನಿಯಮಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನೆರೆದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಝಾಂಥಸನೂ ಇಸೋಪನೂ ಕೂಡಿಹೋದರು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನರು ನೆರೆದಿದ್ದರು ಯಾತೊಬ್ಬರು ಝಾಂಥಸನ ಮೂರ್ಖತನಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಹಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ತಿಳಿಗೇಡಿತನದ ಜಿದ್ದುಕಟ್ಟಿದ ಝಾಂಥಸನು ಇನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಅನುಮಾನಮಾಡಿದರು. ಆದರೂ ಅವನು ಬಂದಕೂಡಲೆ ಈಗ ಮಾತ್ರ ಈತನ ಮೂರ್ಖತನದ ಪರಮಾವಧಿಯಾಯಿತು; ಸಮುದ್ರವೆಂದರೆ ಈ ಗೃಹಸ್ಥನು ಏನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವನೋ ಏನೋ ಎಂದು ಚೇಷ್ಟೆಮಾಡಿ ನಗಹತ್ತಿದರು. ನಿಯಮಿತ ಹೊತ್ತಾದ ಕೂಡಲೆ, ಇಸೋಪನು ಮುಂದೆಬಂದು, ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ಪರಿಯಿಂದ "ಸಭ್ಯಗೃಹಸ್ಥರೆ, ನಿನ್ನಿನ ದಿವಸ ಗೊತ್ತಾದ ಮೇರೆಗೆ ನನ್ನ ಒಡೆಯನು, ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವನು. ಆದರೆ ಮೊದಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಕೂಡುವ ನದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದವರು ಈಗಿಂದೀಗಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸಮುದ್ರವನ್ನಷ್ಟೇ ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಮಾತಾಗಿರುವದು. ನದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಗಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಕುಡಿಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನಷ್ಟೇ ಅವರ ಮುಂದೆ ಇಡುವದು ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅದರಲ್ಲಿ ನದಿಗಳ ನೀರು ಬೆರೆಯದಂತೆ ಬೇಗನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸೋತೆವೆಂದು ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕು." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಇಸೋಪನ ಈ ಚಾತುರ್ಯದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಜನರು—ಝಾಂಥಸನು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಾರಿಕೊಂಡನೆಂದು ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಇಸೋಪನ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಝಾಂಥಸನ ಊರವರದೊಂದು ಸಭೆಯು ನೆರೆದಿತ್ತು. ಆಗ ಒಂದು ಗರುಡಪಕ್ಷಿಯು ಒಬ್ಬ ಗುಲಾಮನ ಕಾಲೊಳಗಿನ ಕಡಗವನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಕೊಂಡು ಬಂದು ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಗೆಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಇದೇನು ದುಶ್ಚಿಹ್ನವೆಂದು ಅನ್ನಹತ್ತಿದರು. ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಝಾಂಥಸನೇ ಬುದ್ಧಿವಂತನು. ಪ್ರಮುಖರಾದ ಜನರು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವನು ನಿಮ್ಮ

ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಾಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನವನ್ನು ಇಸೋಪನಿಗೆ ಕೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಇಸೋಪನು–ಒಡೆಯರೆ, ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯೊಳಗಿಂದ ಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ, ನಾನು ಈ ಪ್ರಶ್ನದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಇಸೋಪನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಚಾತುರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಝಾಂಥಸನು ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಬಳಿಕ ಇಸೋಪನು–"ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಅರಸನು ಈ ಊರವರನ್ನು ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹವಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗರುಡಪಕ್ಷಿಯು ಸೂಚಿಸಿದ ಅರ್ಥವು ಇದೇ ಆಗಿರುವದು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಜನರು ಮುಂದಾಗಿಯೇ ತಿಳಿದು, ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಇಸೋಪನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸು ಹಾಕಿ ಜನರಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡುತ್ತ ತಿರುಗಾಡಹತ್ತಿದನು ಅದರಿಂದ ಅವನು ಬಹಳ ಹೆಸರಾದನು. ಜನರು ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡಹತ್ತಿದರು.

ಮುಂದೆ ತುಸು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ, ಲಿಡಿಯಾ ದೇಶದ ಅರಸನಾದ ಕ್ರಿಸಸನೆಂಬವನು ಝಾಂಥಸನ ಊರ ಜನರಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ್ದೇನಂದರೆ:–"ನೀವು ನನಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು, ಅವನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾರಿಮಾಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಊರೊಳಗೆ ಕೊಲೆಸುಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ." ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಊರ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಗಾಬರಿಯಾದರು; ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವು ಯಾರಿಗೂ ಬಗೆಹರಿಯದಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಊರವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಸಭೆಯನ್ನು ನೆರೆಯಿಸಿದರು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಗ ಇಸೋಪನೂ ಇದ್ದನು. ಯಾಕಂದರೆ ಅವನು ಆಗ ಮುಂಚಿನಂತೆ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇತರರಂತೆ ಅವನಿಗೂ ನಾಗರಿಕತನದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದವು. ಅವನು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ನೆರೆದ ಜನರಿಗೆ— "ಎಲೈ ಲೋಕಾಗ್ರಣಿಗಳೆ, ಕಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟು ಮಾನಹಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ. ಇಂದು ನಿಮಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದು ಹಿತಕರವಾಗಿ ತೋರಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ನಾವು ಹಿಂಜರಿದೆವೆಂದು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಕ್ರೀಸಸನು ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಯತ್ನಮಾಡುವನು. ಅವರ ಕೂಡ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವ

ಮಾರ್ಗವು ಈಗ ಕಠಿಣವಾಗಿ ತೋರಿದರೂ ಅದರಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಮುಂದೆ ಹಿತವಾಗುವದು. ಶಕ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು." ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದನು.

ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಸನನ ವಕೀಲನು ಇದ್ದೇ ಇದ್ದನು. ಅವನು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಅರಸನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಮತ್ತು—"ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಇಸೋಪನು ಇರುವವರೆಗೆ, ಅದು ನಮ್ಮ ಕೈಸೇರುವದು ಅಶಕ್ಯವು." ಎಂದು ಬರೆದುಕಳಿಸಿದನು. ಕ್ರಿಸಸನಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಸರಿದೋರಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಆ ಊರವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಇಸೋಪನೆಂಬ ಗೃಹಸ್ಥನನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಿರಿ. ಅಂದರೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ." ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು.

ಇಡೀ ಊರ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದ ಪಿಡಗು ಕೇವಲ ಇಸೋಪನೊಬ್ಬನ ತಲೆಯೇ ಬಗೆಹರಿಯುವದೆಂದು ಜನರು ತಮ್ಮೊಳಗೇ ಆಲೋಚಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆಮಾಡಹತ್ತಿದರು. ಆ ಸುದ್ದಿಯು ಇಸೋಪನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಅವನು–ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮುಂದೆ ನಿಮಗೆ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಬಹುದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಕಥೆ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಕಥೆಯು ಯಾವದೆಂದರೆ—

"ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ನರಿಯು ಒಂದು ಕುರಿಯ ಹಿಂಡಿನೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಕುರಿಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊಂಚುಹಾಕಿತ್ತು. ಎಷ್ಟು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೂ ನಾಯಿಗಳ ಬಲವಾದ ಕಾವಲು ಇದ್ದದರಿಂದ ಒಂದು ಕುರಿಯಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಈ ನಾಯಿಗಳು ಇರುವವರೆಗೆ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಧಿಸುವದಿಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದು ನರಿಯು ಕುರಿಗಳ ಕೂಡ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಹಚ್ಚಿತು; ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬದೊಂದು ಕರಾರು ಹಾಕಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಜೀವವು ಉಳಿದರೆ, ಸಾಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕುರಿಗಳೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ನರಿಯ ಕರಾರುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವು. ನಾಯಿಯ ಕಾವಲು ತಪ್ಪಿದ ಕೂಡಲೆ ಕುರಿಗಳು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಎರವಾದವು."

ಜನರು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತರು; ಆದರೂ ಇಸೋಪನು ನಾನು ಕ್ರಿಸಸನ ದರಬಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಜನರ ಮುಂಚಿನ ಆಲೋಚನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಲೀಡಿಯಾ ದೇಶದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಸಾರ್ಡಿಸರ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಕ್ರಿಸಸನು ಬಹುಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ದರಬಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇದ್ದರು. ಇಸೋಪನು ಅವನ ದರಬಾರಕ್ಕೆ ಹೋದಬಳಿಕ ಆ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಂಗಡ ವಾದಮಾಡಿ ಗೆದ್ದನು. ದರಬಾರದ ಜನರು ಇಸೋಪನ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಅರಸನು ಇಸೋಪನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕಾರಭಾರದೊಳಗಿನ ಬಳ್ಳೇ ಜವಾಬದಾರಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇಸೋಪನು ಗ್ರೀಸದೇಶದೊಳಗಿನ ಸುಂದರವಾದ ಎಲ್ಲ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯ ಊ ತಿರುಗಾಡಿದನು. ಇಸೋಪನ ನೀತಿಯ ಕಥೆಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅವನು ಕ್ರೀಸಸನ ದರಬಾರದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ರಚಿಸಿದನು.

ಮುಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಇಸೋಪನು ಈ ಕ್ರೀಸಸನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಡೇಲ್ಫಿ ಎಂಬಲ್ಲಿಯ ದೇವಾಲಯದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಕೆಲವು ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದಾಗ ಆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ವರ್ತನವನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತಾಪಗೊಂಡು ಈ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಿಲಾಂಶವಾದರೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ; ಆದಕಾರಣ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಏನೂ ಕೊಡಲಾರೆನು " ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ತಿರುಗಿ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಆಗ ಆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಅರಸನು ಕೊಟ್ಟ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹಿರೇತನವೇನೆಂದು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಜುಲುಮೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕಾಣಿಕೆಯ ಹಣವನ್ನು ಕಸಕೊಂಡು, ಕೊಂದುಹಾಕಿದರು; ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವನು ಅವರಿಗೆ ಉಪದೇಶಪರವಾದ ಎಷ್ಟೋ ನೀತಿಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಅದೆಲ್ಲ ಡಬ್ಬುಗೊಡದಮೇಲೆ ನೀರು ಸುರುವಿದಂತೆ ಆಯಿತು. ಅವರಲ್ಲಿಯ ಒಂದುಕಥೆಯು ಬಹುಶಃ ಯಾವ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವೆವು.

" ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗುಂಗೀ ಹುಳಕ್ಕೂ ಗರುಡಪಕ್ಷಿಗೂ ಬಹಳ ಹಗೆತನ ಬಿತ್ತು. ಮೊದಲು ಗರುಡಪಕ್ಷಿಯು ಗುಂಗೀಹುಳದ ತತ್ತಿಗ

ಳನ್ನು ತಿಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಬಳಿಕ ಗುಂಗೀಹುಳವು ಗರುಡಪಕ್ಷಿಯು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಅದರ ಗೂಡನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ತತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೆಡವಿ ಒಡೆದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಗರುಡಪಕ್ಷಿಯು ಜುಪಿತರ (ದೇವರ) ನ ಬಳಿಗೆ ದೂರು ಹೇಳಿತು. ಆಗ ಜುಪಿತರನು—ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ ಅದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತತ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಕ್ಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಗರುಡಪಕ್ಷಿಯು ಹಾಗೇ ಮಾಡಿತು. ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಗುಂಗೀಹುಳಕ್ಕೆ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅದು ಜುಪಿತರನ ಕಿವಿಯ ಹತ್ತರ "ಗುಂಯಿ, ಗುಂಯಿ, ಗುಂಯಿ ಸಪ್ಪಳಮಾಡಿ ಅವನ ಮನಸಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಅತಿ ಸಂತಾಪದಿಂದ ತನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ತತ್ತಿಗಳಿರುವವೆಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಉಳಿಯದೆ ಗುಂಗೀಹುಳವನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಜುಪಿತರನು ಚಟ್ಟನೇ ಎದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ಗರುಡಪಕ್ಷಿಯ ತತ್ತಿಗಳು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಒಡೆದುಹೋದವು. ಇಸೋಪನು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ತೀರ ಪ್ರಾಣಬಿಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ—"ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಒಳ್ಳೇ ಪೌರುಷವನ್ನು ಮಾಡಿದೆವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿರಿ. ಇದರ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ನಿಮಗಾಗದೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಆಗುವದು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೇ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಆಗುವದು." ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದರಂತೆಯೇ ಆಯಿತು. ಡೇಲ್ಫಿ ಎಂಬಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸಂಕಟವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಆ ಸಂಕಟದ ನಿವಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಸೋಪನನ್ನು ಕೊಂದು ಅಪಹರಿಸಿದ ದುಡ್ಡಿನ ಸಾವಿರಪಟ್ಟು ಹಣವನ್ನು ದಂಡವಾಗಿ ತೆರಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಚತುರನೂ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಇಸೋಪನು ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಭವಿತವ್ಯವು ಯಾರಿಗೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ!!

ಇಸೋಪನ ಮರಣದ ತರುವಾಯ ಎರಡು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಅಥೆನ್ಸದ ನಿವಾಸಿಗಳು ಒಳ್ಳೇ ಕುಶಲನಾದ ಕಾರಾಗೀರನಿಂದ ಅವನದೊಂದು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿನ ಒಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು.

ಇಸೋಪನ ಮದುವೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಂತತಿಯು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಆ ಮಗನು ಮೂರ್ಖನೂ ಕೃತಘ್ನನೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಆಧಾರವು ದೊರೆಯು

ತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಇಸೋಪನ ಮನಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವೇನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇಸೋ ಪನು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶವು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ. ಆ ಉಪದೇಶವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಓದಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವದು. ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡು ವೆವು.

ಇಸೋಪನು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶವು.

"ಮಗನೇ, ಈಶ್ವರನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಒಳ್ಳೇ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡಾಂಭಿಕತನವು ಎಳ್ಳಷ್ಟಾದರೂ ಇರಕೂಡದು. ದೇವರು ಆತನ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ಕೇವಲ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆದರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದವು ಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ದೇವರು ಸತ್ಯನೂ, ಸರ್ವಜ್ಞನೂ, ಸರ್ವಶಕ್ತಿವಂತನೂ ಆಗಿರುವನು.

"ತೀರ ಅಂತಸ್ಥವಾಗಿರುವಂಥ ರಹಸ್ಯದ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳೂ ಕೆಲಸಗಳೂ ಕೂಡ ಯಾವಾಗಲೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವಂತೆ ಎಚ್ಚರಪಡುತ್ತಿರಬೇಕು; ಯಾಕಂದರೆ ಅವು ಪಾಮರರಾದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕಂಡೇ ಕಾಣುತ್ತವೆ"

"ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ತನಗೆ ಯಾವ ತರದ ಮಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಾನು ಇಚ್ಛಿಸುವನೋ ಅದೇ ತರದ ಮಾನವನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕತನವೂ ಇರುವದು."

"ತನಗೆ ಶಕ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರರಿಗೆ ಒಳಿತು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಣಗು ತ್ತಿರಬೇಕು; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರ ಬಂಧುಬಳಗದವರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವಾ ಗಲೂ ಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಯಾರ ಒಳಿತುಮಾಡುವದು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ಕೆಡಕನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಾರದು."

"ನಿನ್ನ ಸದಸದ್ವಿವೇಕ ಶಕ್ತಿಯು ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ನಡೆದರೆ ನಿನಗೆ ಈ ಜಗ ತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಸಂಭವಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ."

"ನಿನ್ನ ಸದಸದ್ವಿವೇಕ ಶಕ್ತಿಯು ಹೇಳಿದಂತೆ ನೀನು ನಡೆದರೆ ನಿನಗೆ ಏತರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುವ ಕಾರಣವು ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ."

“ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಶಕ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೀನು ಯಾವಾಗಲು ಕಲಿಯುತ್ತಿರು. ಸೋಮಾರಿತನದಿಂದ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಡ. ಧನಕ್ಕಿಂತ ಒಳ್ಳೇ ಉಪದೇಶದ ಬೆಲೆಯು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿರುವದೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡು.”

“ಹೊಲವನ್ನು ಹರಗಿ ಹಸನು ಮಾಡುವಂತೆಯೇ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಹಸನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಯಾಕಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಶುದ್ಧವಾದಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೈವಿಕ ಶಕ್ತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವದು; ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಶುದ್ಧತೆಯು ಕಡಿಮೆ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪಶುತ್ವವು ಸೆಲೆಗೊಳ್ಳುವದು.”

“ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆ ಇವೆರಡರಂಥ ‘ನಿತ್ಯ’ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಬೇರೆ ಯಾವವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವೆರಡರಿಂದ ಹಿತ ಉಂಟೆಂದು ಬರೇ ತಿಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಕೆಲಸವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವು ವರ್ತನದಲ್ಲಿ ತೋರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.”

“ದುರ್ಗುಣಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವದೊಂದು ಸದ್ಗುಣವೇ ಆಗಿರುವದು.”

“ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೆಯೂ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಬೇಕು; ಆದರೆ ಸುಳ್ಳು ಮಾತಾಡುವದನ್ನು ತೀರ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಯಾಕಂದರೆ ಅವನಷ್ಟು ಪಾಪಿಷ್ಠನು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವನೂ ಅಲ್ಲ.”

“ಸತ್ಸಹವಾಸದಿಂದ ಆನಂದಪಡಬೇಕು. ಯಾಕಂದರೆ ಕೇವಲ ಅವರ ಅನುಕರಣ ಮಾಡುವದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಕೆಡಕಿನಿಂದಲೂ ಒಳ್ಳೇ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೊರಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಎಂದು ಜನರು ಅನ್ನುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಮಾತು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಜವಿರುವದಿಲ್ಲ. ‘ಈ ಬಗೆಯ ಮೋಸ ಮಾಡುವದು ಲಾಭದಾಯಕವಿರುತ್ತದೆ, ಸಾವಿರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಅದು ಕೆಡಕೆನಿಸದು, ಎಂದು ಹೇಳುವವರ ಗಾಳಿಗೆ ಸಹ ನಿಲ್ಲಬೇಡ; ಯಾಕಂದರೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇದೆಂಬದು ಎಷ್ಟಿರುವದೋ, ಕೆಡಕು ಯಾವದು ಅಲ್ಲವೋ ಅದೆಲ್ಲ ಸದ್ಗುಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬು.”

“ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಪರರ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಕೈಹಾಕಬಾರದು; ಯಾರ ನಿಂದೆಯನ್ನೂ ಮಾಡ

ಬಾರದು; ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ನಿಂದೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಯಾಕಂದರೆ ಈ ಪರನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳುವ ರೂಢಿಯಾಯಿತೆಂದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಪರನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ರೂಢಿಯು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಆಗುವದು. ”

“ ಉದ್ದೇಶವು ಒಳ್ಳೇದಿರಬೇಕು; ಪರರ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಆದರಿಸಬೇಕು. ಅ ಬಳಿಕ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು. ”

“ದುಃಸ್ಥಿತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು ಖೇದಪಡಬಾರದು; ಒಳ್ಳೇ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬಂತೆಂದು ಗರ್ವಪಡಬಾರದು; ಯಾಕಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವು ಇದ್ದೇ ಇರುವದು. ”

“ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗಬೇಕು. ಒಳ್ಳೇ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನಷ್ಟು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಒಳ್ಳೆಯವರಿಗೆ ಕೈಲಾವಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಕಾರಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಮೂರು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಎಂದೂ ಒದಗುವದಿಲ್ಲ. ”

“ ವಿಲಾಸ, ತಿನಸುಬೊಕ್ಕತನ, ಸೆರೆಗುಡಕತನ ಈ ಮೂರು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ತರಬೇಡ. ಯಾಕಂದರೆ ಮದ್ಯದಿಂದ ಬಹಳ ಅನರ್ಥ ಗಳು ಸಂಭವಿಸುವವು, ಮನುಷ್ಯನು ವಾರ್ಧಕ್ಯದಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮದ್ಯಪ್ರಾ ಶನದಿಂದಲೂ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗರಂತೆ ಅಲ್ಲದ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗುವನು.”

“ ಯಾವದೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಂಧಿಯು ಒದಗುವ ತನಕ ದಾರೀಕಾಯುತ್ತಿರು. ಅಯೋಗ್ಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸದಿಂದ ಎಂದೂ ಒಳಿತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ”

“ರಾಜರು, ರಾಜಪುತ್ರರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆದರವನ್ನು ತಾಳು. ಯಾಕಂದರೆ ಅವರು ತಪ್ಪುಗಾರರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವರು; ಹಾಗು ನಿರಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ದುಷ್ಟರಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವರು. ”